

HAULE

Het dorp Haule gelegen op de Z.O. grenzen van Friesland. Slechts een klein half uur is het van de provincie Drenthe verwijderd. De huizen liggen aan beide zijden van den publieke weg tamelijk ver van elkander verspreid. Aan de N. zijde van het dorp ligt een zeer uitgestrekt heideveld dat zich tot de groote buurt Haulerwijk uitstrekt.

In het midden van dit schilderachtige woeste veld, bevindt zich een vrij grote waterplas, de Haulerpoel geheeten.

Onmiddellijk daarachter strekt zich van het Westen naar het Z Oosten een hooge zandrug uit.

Aan de Zuidzijde stroomt het riviertje de Kuinder of Tjonger door lage en moerasachtige hooilanden.

De tegenwoordige toestand van dit dorp mag zeer gunstig genoemd worden.

Landbouw en Veeteelt zijn binnen enkele jaren zeer vooruit gegaan

Woeste velden worden in bebouwbare grond veranderd en inzonderheid tot het aankweken van boekweit gebezigd.

in dit opzicht heeft de heer Coumans-Smeding van Leeuwarden zich zeer verdienstelijk gemaakt.

Vele bunders heidegronden zijn door hem ontgonnen en grotendeels tot boomkwekerijen aangelegd.

Na zijn dood is en wordt het werk voortgezet door zijn zoon de heer J.A. Toncken van Beetsterzwaag.

B.De uitgestrektheid van deze plaats is van het W. naar het O. ongeveer een uur gaans, terwijl het riviertje de Tjonger tot aan Haulerwijk 1, 25 uur zal bedragen.

Zand en veen zijn de voornaamste grondsoorten.

Wanneer men naar beneden graaft en door de bouw en teelaarde geboord is, ontdekt men eerst een laag rood zand, vervolgens wit zand, terwijl op enige plaatsen ook leem gevonden wordt

De boerderijen beslaan hier meestal een groote uitgestrektheid.

Het grootste gedeelte is bouwland en bosch, beneden groote stukken heideveld, alwaar de zogenaamde Drentsche schapen hun voedsel zoeken.

1. Het getal boerenplaatsen 36
2. Gener
3. Andere woonhuizen 12
4. De bevolking bevat ongeveer 320
5. Gereformeerden 250, Afscheidenen 140
6. Er worden geen armen gevonden. Die van Haulerwijk zijn evenwel tot last van Donkerbroek en Haule.
7. Schoolkinderen ongeveer 55
8. Geen
9. Aan de Zuidzijde van dit dorp ligt de groote Weper-veenpolder, waar beste baggeraar gemaakt wordt.

D. De oude kerk is in 1854 afgebroken . Uit eigen middelen is vervolgens een fraaie kerk gebouwd prijkkende met een sierlijk torentje. Die oude kerk droeg de kenmerken van zeer hoogen ouderdom. De muren waren van binnentoe met stenen en puin aangevuld. Van binnen kon men duidelijk zien, dat zij vroeger bij de R.K. in gebruik was, daar er nog nisjes in de muur waren, waar zeker beelden geprikt hadden.

De nieuwe kerk is 18 november 1855 plechtig ingewijd.

E. Het schoolgebouw is in 1851 nieuw gesticht. Het is alleszins doelmatig, ofschoon klein genoeg. De onderwijzer woning is in 1839 gebouwd en een nette en gerieflijke woning.

G. De bewoners bestaan bijna allen geheel van landbouw en veeteelt, een drietal huisgezinnen uitgezonderd, die herberg en winkel houden.

H. Door wegen is het dorp met geheel Ooststellingwerf, Drenthe en Groningen verbonden. Een nieuw veenkanaal dat met de Compagnonsvaart van Haulerwijk verbonden is, is uit den Weper-veenpolder gegraven

I. De plaats schijnt vroeger naar het Oosten verder bebouwd en bewoond geweest te zijn, daar men dit duidelijk door aanwezige wallen en greppels kan nagaan.

J. De huizen hebben meestal nog een zeer oude bouwtrant en dragen de blijken van hoogen ouderdom.

Gedaan te Haule. Oct. 1857 door P Wijntjes